

קדן זרה בחושך אור לישראל

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט
לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת
שנלקטו מכל ספריו הק'

פרשת שמיני ה'תשפ"א

גנות רדיפת הממוץ והתאווה

ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת העזניה ואת הדאה ואת האיה למינה וגו' (ויקרא יא יג-יד). אפשר לרמוז הפסוקים האלה על רדיפת הממוץ ותאוותו. כי בעונותינו הרבים הדבר הרע הזה הוא שמסמא עיני בני אדם ומטמטם לבם ודוחה אותם מעבודת ה', ובדבר זה מצא יצר הרע טענה אלימתא לכל באי עולם, ושלט עליהם ונתנם תחת משלחתו בדבר זה, כקטן כגדול, ואין לה דור שאין רעתו מרבה מחברו בדבר זה, העשיר לו ירבה ועינו לא תשבע עשור, והדל לא ימעיט, כי אומר לא יספיקו לו ימים ולילות לפרנסת אנשי ביתו, ואין השקט ואין מנוחה לשום אדם במחשבה ובמעשה, כמעט זו היא עבודה זרה שבזמננו חס ושלום. ועל ענין זה נכתבה תורה הקדושה, וגם התפלות מתבטלות בשביל שמרבים בני אדם בהליכת ארחות עקלקלות, זה פרש לים וזה ליבשה וכיוצא, ואפלו המישובים במקומם, כמה וכמה אינם רוצים להתבטל ממלאכתם או מעסקיהם בשעת מנוחה, ומבטלים התפלה החביבה הזו של מנוחה (מדרש אגדת בראשית פ"ז א) הנקראת דורון לאלהינו (תנחומא אחרי מות ט). ואפלו המתפללים שלש תפלות, רבים בעונותינו הרבים לבם בל עינים, שכל מחשבותם לרע על הבלי עולם, והבית הכנסת להם כמאסר, שאומרים אימתי יצאו להתעסק בשקוציהם ובגלוליהם. ומדה רעה זו נשתקעה בכל באי עולם, ואין איש שם על לב לומר, מפני מה ברא אלהים אדם על הארץ, אם כדי לאכל ולשתות ולעשות רצונו וחפצו ולהניח חפצי שמים, מה הפרש בין אדם לבהמה, הרי נמשל כבהמות נדמו. ועוד, מה הפרש בין ישראל לאומות, אם לאו התורה והתפלות שבהם הבדילנו הקדוש ברוך הוא מן האומות, במה נפרים ישראל מאומות:

המבטל תורה ותפילה בגלל הממוץ כופר בהשגחה ה'

והביטת וראתה, כמה אמר שלמה המלך עליו השלום בקהלת על זה, וכמה מוסר ותוכחות כתבו הראשונים והאחרונים זכרונם לברכה, ואין מי שיטה אצלו וישוב לאחור. והאנשים הלהוטים אחר רדיפת הממוץ ומבטלים תורה ותפלה בגלל, נקראים בפשיטות כופרים בהשגחתו יתברך שהוא הן ומפרנס הכל, והכל תלוי ברצונו להרבות ולהמעיט, כל אשר יחפץ יעשה. דאם איתא שהם מאמינים בהשגחתו שהכל תלוי בידו, למה מבטלים תפלתו, אלא ודאי כופרים ואינם מאמינים למקרא קרא בחיל (דברים ח יח) 'וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל'. והבוטחים בה, נכרים במעשיהם הטובים, אינם מבטלים שום תפלה, ואם יש להם קביעות לתורה אינם מבטלים אותה, ואין להם להיטה כשאר בני אדם, רק משימים בטחונם בה:

האוסף ממוץ בביטול תורה ותפילה וכפירת ההשגחה יפסידנו

והנה, האנשים הלהוטים, מסוה העוררן על פניהם, כי המה ראו ולא תמהו, כל הלהוט, סוף הממוץ לא ישאר בידו ולדיק יגע, ולסוף נודד הוא ללחם איה' (איוב טו כג), ואבד העשור

ההוא בענין רע' (קהלת ה יג). 'עשה עשור ולא במשפט' (ירמיה יז יא), דהינו שאסר הממוץ שלא כדת, שלא אספו רק בבטול תורה ובטול תפלה וכפירת ההשגחה, ועל זה דינו הוא 'בחצי ימיו יעזבונו ובאחריתו יהיה נבל' (שם). ועל זה הזהיר שלמה המלך עליו השלום, באמרו (משלי כג ד) 'אל תיגע להעשיר מבינתך חדל', דהינו אל תאמר שרוח הממוץ וקביצתו תלוי ביגיעת האדם וחכמתו ובינתו (קהלת ט א), כי אם תעשה כך, תבוא לידי בטול תורה ותפלה ותבוא לכפירת ההשגחה, וסוף הממוץ לא יעלה בדרך ממנו מאומה, כי 'התעייף עיניך בו ואיננו כי עשה יעשה לו כנפים כנשר יעוף השמים' (שם פסוק ה). ומי השומע פסוק זה ולא יחרד ויתר לבבו, ועיניו הרואות כזה מקרי לבני אדם, ואין איש שב לאחור:

חסרון הביטחון בה' גורם לאיסורים רבים

ועוד, בעונותינו הרבים, האנשים הלהוטים אינם חוששים לא לגזל ולא לחסם ולא לרמאות ולא לחרמים ולא לשבועות, תאות הממוץ ותאות נפשו בשבילה פרקו כל על. ומי גרם להם כל זה, חסרון הביטחון והאמונה. ועל זה אמר הנביא (ישעיה נ י) 'מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו, יבטח בשם ה' וישען באלהיו, והמקרא הזה דרשונו בזהר הקדוש (ח"ג קצו). ובגמרא (ברכות ו), על מי שרגיל לבוא לבית הכנסת ולא בא יום אחד, וקרא עליו הקדוש ברוך הוא ש'הלך חשכים' בשביל שבטל תפלה ברבים על אודות איזה רוח, ואמר עליו שהוא חסר הביטחון, שהיה לו לבטח בה' ולהשען עליו, ולידע נאמנה שהכל בידו יתברך להרע או להטיב, וזהו שנאמר 'בטח בשם ה'', שהיה לו לבטח ולא בטח:

הבוטחים בה' אינם מבטלים שום תפילה

ובא וראה מה נאמר על מי שבטל יום אחד, על אחת כמה וכמה מה יאמר על מי שכל ימיו בעברה ומבטל בכל יום תפלה אחת או שתים, שבודאי על זה נאמר (שמואל א' ב ט) 'ארשעים בחשך ידמו', ורישא דקרא מוכח שעל זה הענין מדבר, שאמר 'רגלי חסידיו ישמר', דהינו, שהחסידים הבוטחים בה' ויודעים באמונה שלמה בלי שום פקפוק שפרנסתם בידו יתברך, אינם מבטלים שום תפלה ולא שום קביעות תורה בשביל איזה רוח כלל, ואם פגע בהם מגול זה יצר הרע באיזה פעם ופתה אותם לבטל תפלה בשביל איזה רוח, הקדוש ברוך הוא אינו מניחם ונותן בלבם שלא ילכו עד שיתפללו. וזהו שאמר 'רגלי חסידיו' דהינו החסידים הבוטחים בה', אם באיזה פעם רוצים ללכת ולבטל תפלה בשביל רוח, הקדוש ברוך הוא שומר רגליהם ואינו מניחם ללכת, אבל 'ארשעים' שהוסרה מהם מדת הביטחון והאמונה ובכל יום מבטלים תפלה, גם הם 'בחשך ידמו', שכל ימיהם בחשכה יתהלכו ואין נגה להם לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, כי לא שיק המסיר מדת הביטחון שיעבד ה':

החושב שממוצו הגיע אליו מצד חכמתו יפסידנו ויהיה

בצער

והכל רמוז בתורתנו הקדושה, ונבוא

לבאור הפסוקים: **ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת העזניה. עוף, הוא רומז לממון, כמו שנאמר 'התעיף עיניך בו'. ועוד, עוף גימטריא 'ממונה', ובא החשבון בכנוי לנכח, 'ממונה', לומר דרעת הממון הוא כשיחשב האדם שמצד חכמתו ובקיאותו בא לו, דכל מי שבוטח ואומר שהממון בא מצדו, עוזב ה', וסופו הממון לא ישאר בידו ונודד הוא ללחם איה'. וזהו שנאמר **ואת אלה תשקצו מן העוף** הוא הממון, **לא יאכלו**, דהינו לא תעשו ולא תהנו מן המדות המגנות האלה שרצה להזכיר, **כי שקץ הם**. ועוד, **לא יאכלו** לומר, הרודף מדות רעות אלה של הממון, סוף שלא ישאר הממון בידו ולא יאכל ולא ינהה ממנו, כי יתקיים בו 'התעיף עיניך בו ואיננו'. וזהו שנאמר **את הנשר**, דהינו סוף שירע לממון הזה 'כנשר יעוף השמים'. **ואת הפרס**, לשון 'פרס פריסת מלכות' (דניאל ה כח) שיתפזר וישתבר הממון ההוא והלוקח ילך מיידו. **ואת העזניה** אותיות 'עז נהי', שלאחר שבדוח יברח מיידו הממון ונשאר ריקם, תחת שהיה בעליו בתקף ועזות כמו שנאמר (משלי יח כג) 'ועשיר יענה עזות', עקשו יחזר לאנחה ונהי, וזהו 'עז נהי', תחת עז, נהי:**

צריך להתרחק מכל מדה מהמידות הללו

כל אלה המדות שזכרנו של רעת הממון, התרחק מהם ולא תתדבק אפלו באחת מהם, כי הדבק אפלו באחת מהן, הסיר מדת הבטחון ממנו וכופר בהשגחתו יתברך, ומבטל תורה ומבטל תפלות ובא לידי גזל ולידי שבועת שקר, ולבסוף לא ישאר בידו מאומה:

ה' ברחמי הרבים ירחיקנו וירחקיק בני ישראל מתאוות הממון ומכל תאוות יצר הרע, אמן כן יהי רצון:

(פיתוחי חותם פרשת שמיני)

רעת רדיפת הממון ותוצאותיה

למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני, הבטחים על חילם וברב עשרם יתהללו, אח לא פדה יפדה איש לא יתן לאלהים כפרו, ויקר פדיון נפשם וחדל לעולם (תהלים מט ו-ט). הנה דוד המלך עלי השלום בא להוכיח בני אדם על הדברים המטרידים אותם מעניגי העולם הבא, וברוח קדשו דעקר המטריד האדם

הוא רדיפת קבוצת הממון, אין נגע יותר מזה, כאשר עינינו הרואות כי להיטת הממון היא הגורמת כל הרעות, והיא סבה לבטול תורה ולבטול תפלה וכונתה ולבטול המצות. והנה בני אדם מסמיות עיניהם בעונותינו הרבים כשכל ימיהם להוטים אחר קבוצת הממון, ואמרים בדעתם אין עון ולא חטא בדבר, מאחר שאינם עושים עברות, רק טורחים למצא טרף להחיות נפשים ונפש בני ביתם ולעשות כל הצריך להם. ואם תמצי לומר קבוצת כל הצריך, יאמרו הזמן ארך ויקר בא לעולם ולא תדע מה ילד יום, ולפיכך אין לנו מנוחה מקבוצת, כל אשר נוכל לקבץ נקבץ. אבל בעונותינו הרבים סברתם רעועה, כי בשלמא אם לא היה בטול תפלה ומצות בזה, מוטב, אף על גב דיש בטול תורה, אבל כיון דדבר זה גורם לבטול תפלה ומצות, נמצא שהעקב על מה שבאו לזה העולם חסר, כי לא בא האדם לזה העולם כי אם על מצות ומעשים טובים, ואם יעסק בהבלי העולם ויניח העקב, כל טענותיו בטלים. והנה בעונותינו הרבים כשהרגלו בני אדם בענין זה, איש את אחיו ואיש את רעהו מישורים זה הענין, ואמרים זה לזה כך יפה לנו לעשות להחיות נפשותינו ונפשות בני ביתנו, ומתלמדים זה מזה, והולכים בענין הרע הזה. והנה מלבד שיש בדבר זה בטול תורה ותפלה ומעשים טובים כאמור, יש בזה רעה גדולה ועברה תקרא, כי כל הלוט אחר הממון מבטל השגחתו יתברך, כי מקרא מלא הוא (דברים ח יח) 'וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל', ותרגם אונקלוס דיהיב לך עצה למקני נכסין, וזה הלוט בעונותינו הרבים, כיון שהוא מבטל עבודת ה' בעבור ענין זה, גלי אדעתיה דאם אינו טורח הרבה אינו משיג מה שמשיג, ובזה הדבר מבטל השגחתו יתברך, ועברה תחשב לו. וזה הענין מונע מבני אדם גם זכירת יום המות כדי להכין להם צדה, כי מאחר שנטרדו בענין זה, ומורים התר באמרם שכיון שאינם עושים עברות אין להם ענש לעולם הבא, וטח מראות עיניהם מהשכיל לבותם, כי צריך שיידעו באיזה זכות יזכו לחיי העולם הבא, כי עולם הבא אין אדם זוכה לו כי אם על ידי מעשים טובים, וכיון שמבטל בשביל הבלי העולם מצות ומעשים טובים, במה יירש עולם הבא:

(דורש טוב, דרוש ו' לנפטרים)

חידה שבועית: מהו עיקר המונע את האדם לעולם הבא?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עזו והדר:

פרשת ויחי:

יעקב דייזמן מבית שמש.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מדרש 'אביר יעקב' ז"ע (או מתוך עלון זה)
בין שולחי התשובות תיערך הגרלה
על סידור לשחרית מתיבתא
בהוצאת "עזו והדר".

